

democratie

door affectie bepaald dan door het programma. Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

een compromis (dat wil zeggen: samenwerking met behoud van verschil van opvatting).

Omdat hij na vier jaar oog in oog staat met zijn kiezers om zich te verantwoorden voor zijn optreden in het parlement, zou je verwachten dat de opvattingen van zijn kiezers een belangrijk ingrediënt zijn in zijn besluitvorming.

Maar anno 2016 lijkt het er meer op dat de staatsburger en zijn vertegenwoordiger in compleet verschillende werelden leven en nauwelijks geïnteresseerd lijken in wat de ander aan het doen is. Het resultaat is een toenemende politieke onverschilligheid bij de kiezers en een politieke praktijk die geen boodschap meer heeft aan hun verlangens.

Niet alleen populistten, maar ook overheidsbureaucratieën zijn in dit gat van de representatieve democratie gesprongen. Bureaucraten bepalen in de westerse democratieën de politieke agenda's, zij initiëren de besluitvormingsprocedures, voeren die door tot het point of no return en nemen dan de uitvoering van het beleid voor hun rekening. Parlementen doen vandaag de dag weinig anders dan bekrachtigen wat hun door de bureaucratie wordt voorgeschoteld.

De volksvertegenwoordigers en de politieke partijen bemiddelen niet langer tussen de kiezers en het bestuur, zodat de staat en de kiezers op een grote afstand van elkaar komen te staan en van elkaar vervreemd raken. Het gevolg is een verandering van het karakter van verkiezingen.

Niet langer staan de strijd tussen politieke ideologieën en de samenstelling van de volks-

vertegenwoordiging centraal, maar geeft de kiezer een keer in de vier jaar zijn oordeel, een ongekwalificeerd ja of nee, over het recente optreden van de staat, ongeacht de ideologische herkomst van die acties.

Zo'n uitspraak van de kiezers is voor allerlei uitleg vatbaar. De nationale verkiezingen leiden weliswaar tot een wisseling van de wacht in de regering, maar - bij gebrek aan een heldere opdracht van de kiezer - niet tot een heldere nieuwe politieke agenda.

De mythe van de actieve burger

In een eerdere studie, *The Eyes of the People* uit 2010, heeft Jeffrey Green al afgerekend met de mythe van de actief aan de democratie deelnemende burger. Een grote groep maakt geen gebruik van zijn stemrecht en zoekt ook geen andere wegen om meningen en belangen onder de aandacht van de volksvertegenwoordigers te brengen.

In een massademocratie is de 'mondige, participerende burger' voor de meesten een onhaalbaar ideaal. Zij beleven de politiek passief: door te kijken naar het optreden van politici in de media. Om de kiezers de kans te geven een goede beoordeling te maken van (het karakter van) de politieke leiders vindt Green het van groot belang dat zij bekeken kunnen worden in situaties die ze zelf niet kunnen regisseren: tijdens live uitgezonden open persconferenties en spontane debatten.

'Candor' (oprechtheid), is dan ook volgens Jeffrey Green de belangrijkste deugd voor politici van de 21ste eeuw.

De week van de hoofdredacteur

De zomernieuwsluwte, een aparte presidentskandidaat en een tegendraadse atleet

KOMKOMMERTIJD

In vervlogen tijden droogde de nieuwsstroom in de zomer op. Foto's van een weiland met een zwarte vlek konden daardoor leiden tot eindeloos gespeculeer of de eerste poema in Nederland was signaleerd.

De afgelopen jaren leek eerder het omgekeerde het geval. In de zomer verhevigde het nieuws. In 2011 koos Anders Breivik de zomer uit om een aanslag te plegen. In 2012 was Europa in de greep van de eurocrisis. In 2014 werd de MH17 uit de lucht geschoten en vorige zomer begon de vluchtelingen crisis. Zomer series die waren gemaakt om de slapte te bestrijden, haalden vaak pas in de herfst de krant.

Ook deze zomer leek aanvankelijk zeer nieuwsrijk te worden. De eerste week van de vakantie werd Nice opgeschrikt door een vreselijke aanslag, vlak daarna gevolgd door een staatsgreep in Turkije. Alom werd er rekening mee gehouden dat door de slechte staat van de Italiaanse banken opnieuw een eurocrisis zou oplaaien.

De Italiaanse premier Renzi bedacht echter een list om zijn banken te redden, en de golf terroristische aanslagen strandde in amateurisme - al vindt René Cuperus nog steeds dat we de in opperste staat van paraatheid dienen te zijn.

Het zijn Trump, Erdogan en Poetin die het nieuws beheersen. Turkse Nederlanders moeten toezien hoe Erdogan zijn land langzaam in een ijzeren greep neemt. In veel families is politiek daardoor een taboe geworden. Alleen aanhangers van Erdogan durven zich nog uit te spreken, lijkt het. Hassan Bahara interviewde een GroenLinks-raadslid dat vierkant achter de Turkse leider staat.

zijn die de atoomknop mag bedienen. In de Verenigde Staten zijn zelfs al deskundigen die de vraag opwerpen of Trump niet gewoon beginnende alzheimer heeft. Hij vertoont trekken (geheugenverlies, snel wisselende stemmingen) die met deze ziekte gepaard gaan. In dit klimaat is het fijn een correspondent te hebben die altijd het hoofd koel houdt.

YURI

Door de binnenlandse nieuwsluwte stortten opiniemakers zich als hongerige wolven op Yuri van Gelder. Eindelijk was er weer eens iets om een mening over te hebben. Ik deed daaraan zelf ook mee met een hoofdredactioneel commentaar.

Niet iedereen op de redactie was daar blij mee. 'Gisteren vroeg je nog of we niet een stuk moesten maken over de tegenvallende prestaties van de Nederlanders', zei een van de chefs. 'Wat wil je nou: medailles of gezellige Spelen waarin sporters een nacht mogen doorzakken?' 'Allebei natuurlijk.'

'Dat kan dus niet', zei de chef, die als verslaggever jarenlang de Spelen bijwoonde. 'Wil je soms terug naar 1992 en 1996, toen er een amateuristisch topsportklimaat heerste en we bijna geen medailles wonnen?'

Daarop ontspon zich een interessante discussie hoe ver je moet gaan om een topsportklimaat te creëren. Heel ver, vond deze chef. Niet zo ver dat je afwijkende individuen die de fout in gaan zonder al te veel uitleg direct naar huis stuurt, vond ik. Volgens Loes Reijmer werd er tevergoelijklend over de turner geschreven. 'Het romantiseren van Van Gelders misstap (...) is een beetje pijnlijk voor atleten die het liederlijke leven wel aan de kant zetten.' Lees ook de repliek van Frits Suer, oud-perschef van NOC*NSF, die het opnam voor Maurits Hendriks.

Eens te meer bleek dat sport universele dilemma's blootlegt: hoe richt je je op na tegenslagen? Moet je het gedrag van een verslavingsgevoelige extra streng of juist extra mild beoordelen? Kies je voor de groep of voor het individu? Dat is de reden dat we sportverhalen, tot verdriet van sommige lezers, ook op prominente plekken in de krant zetten.

Pieter Klok, plv. hoofdredacteur
p.klok@volkskrant.nl

TRUMP BEGRIJPEN

Veel Amerikaanse media zien het als hun plicht er alles aan te doen om te voorkomen dat Trump president wordt. Onze correspondent Michael Persson probeert de opkomst van Trump vooral te begrijpen. Ja, je kunt je voortdurend opwinden over een nog bizardere uitspraak, maar het is vaak interessanter om te beschrijven wat hij nu precies heeft gezegd en waarom veel Amerikanen hem toch

in het hart hebben gesloten.

Interessant is dat de kritiek op Trump zich verlegt van de inhoud van zijn karakter naar zijn karakterstructuur: zo'n agressieve en rancuneuze man moet niet degene

REDACTIEBLOG

Wilt u de hier besproken artikelen lezen? Zoek in onze app voor tablet of telefoon naar 'redactieblog' of ga op uw computer naar Volkskrant.nl/redactieblog.

